

ВІСНИК

VISNYK the **HERALD**

суспільно-політичний місячник

РІК XXXVI ч. 2
YEAR XXXVI No. 2

ЛЮТОЙ — 1983
FEBRUARY — 1983

ЦІНА 0.90 ЦЕНТІВ
PRICE \$.90

ВІСНИК
ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ЗМІСТ

Визволення — нова стратегія... (ВАКЛ)	1
ВАСИЛЬ ГАЛЬЧЕНКО — Шовіністичне крутійство Андропова	2
ЯРОСЛАВ ГАЙВАС — Відкритий лист	3
ЛЮБОМИР РИХТИЦЬКИЙ — Думки над могилою Біласа i Данилишина	4
ВАКЛ в обороні Юрія Шухевича	7
Д-р АНАТОЛЬ БЕДРІЙ — Ідейно-політична місія ОУН у світі i АБН	9
ОЛЕКСА ВЕРЕТЕНЧЕНКО — 1933 (Вірш)	12
БОГДАН ЛІВЧАК — Помер цар — живе цар...	13
МАРКО БОЄСЛАВ — Один із епізодів (Вірш)	16

СТОРІНКА ОЖ ОЧСУ

ЗЕНА МАТЛА-РИХТИЦЬКА — З діяльності ОЖ ОЧСУ, Відділ у Чікаго	17
АЛЛА КОССОВСЬКА — Із шпитального вікна (Вірш)	18
Резолюції з річної Конференції ОЖ ОЧСУ	19
О. ЧЕРНИШ — Злочин, який не можна забути, 1933 рік	20

УКРАИНСЬКА КУЛЬТУРА

Проф. І. ЛЕВАДНИЙ — Великий композитор Микола Лисенко	22
„Чуєш, сурми грають” (Рецензійний відгук)	24
Д-р О. СОКОЛИШИН — Ювілейна книга О. СУМ-А у Йонкерсі	24
ПАНЬКО НЕЗАБУДЬКО — Контроверсійне перо (Фейлетон)	

~~~~~
У 1983 РОЦІ ВІДЗНАЧАЄМО 40-ЛІТТЯ
3 ЧАСУ СТВОРЕННЯ АНТИБОЛШЕВИЦЬ-
КОГО БЛЮКУ НАРОДІВ, АБН, і МАСОВО
ВІШАНОВУЄМО ПАМ'ЯТЬ МІЛІОНОВ
УКРАЇНЦІВ, ЗАМУЧЕНИХ МОСКВОЮ
ГОЛОДОВОЮ СМЕРТЮ В 1933 РОЦІ.
ВИКРИВАЙМО РОСІЮ, ЯК ВОРОГА
ВІЛЬНОЛЮБІНІХ НАРОДІВ СВІТУ!

ВІСНИК

ВІЗВОЛЕННЯ — НОВА СТРАТЕГІЯ ДЛЯ ВІЛЬНОГО СВІТУ

СВІТОВА АНТИКОМУНІСТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ В ТОКІО

Світова Антикомуністична Ліга (ВАКЛ) відбула 15-ту Конференцію в Токіо, Японія, 6-9 грудня 1982 р., прийняла низку засадничих рішень у справі світової стратегії боротьби проти большевизму.

Кінцевий спільний Комунікат, як теж окремі резолюції у справі значення України й інших поневолених народів, революційно-візвольної боротьби з приводу 40-річчя УПА, непоборності Української Катакомбної Церкви, вислови глибокої пошанні Патріярхові Йосифові I, Мучеників за Христа й Україну — були прийняті однозгідно усіми учасниками Конференції.

Ген. Дж. Сінгліавб (ЗСА) у своєму рефераті п. н. „ВІЗВОЛЕННЯ — НОВА СТРАТЕГІЯ ДЛЯ ВІЛЬНОГО СВІТУ” повністю підтримав і всесторонньо обґрунтував нашу революційно-візвольну концепцію як альтернативу до атомової війни.

На окрему увагу заслуговує кінцевий комунікат, в якому 15-та Конференція ВАКЛ однодушно вимагає звільнення Юрія Шухевича, як теж дас підтримку візвольній боротьбі України й інших поневолених народів; Конференція вимагає уневажнення договорів про газопроводи, будовані за допомогою Заходу невільничою працею політичних і релігійних в'язнів.

З поневолених народів — членів АБН були представовані на Конференції: Україна, Білорусія, Болгарія, Хорватія, Румунія, Латвія, Литва, В'єтнам.

АБН та українську делегацію очолював Ярослав Стецько, з українців-делегатів були мігр Слава Стецько (АБН), мігр Роман Зварич (Україна), Роман Турецький (Україна), інж. Богдан Федорак (Організація Оборони Чоти-

рьох Свобід України), мігр Зенон Карпишин (Ліга Візволення України), інж. Володимир Чопівський (генеральний секретар „Ради ЗСА за свободу світу”, яку очолює ген. Дж. Сінгліавб), Роман Бадинський (Національний Комітет ЗСА для поневолених народів).

Слава Стецько складала звідомлення з діяльності АБН і промовляла на панелі про візвольну боротьбу поневолених народів в російській імперії, зокрема про національний комплекс російської колоніальної імперії. Українські делегати брали активну участь у резолюційній комісії і комітеті для опрацювання кінцевого комунікату.

Ярослав Стецько дав обширне інтерв'ю одному з найбільших щоденників Японії, який виходить теж в англійській мові, „Секай Ніппо” й іншим газетам. В інтерв'ю щоденникові „Секай Ніппо” порушені проблеми сучасного становища України й інших поневолених народів, нашу революційно-візвольну концепцію, необхідність розвалу російської імперії, нашу альтернативу до атомової війни, московську стратегію стосовно вільного світу. Інтерв'ю займає майже цілу сторінку щоденника з фотознімкою Ярослава Стецька, мапою України і українського підпільного видання. Слава Стецько мала теж змогу дати інтерв'ю одному японському щоденникові.

ЗАРЕЄСТРУЙТЕ УКРАЇНУ ЯК РОСІЙСЬКУ
КОЛОНІЮ І ДОПОМОЖІТЬ ЗВІЛЬНИТИСЯ
ВІД НАКИНЕНОЇ ОКУПАЦІЇ

з листа до ОН

Московський в'язень Олесь Бердник,

Василь Гальгенко

ШОВІНІСТИЧНЕ КРУТІЙСТВО АНДРОПОВА

Сталінсько - ленінсько - хрущовсько - брежнєвський курс у культурно-мовному питанні в Советському Союзі, спрямований на „зближення і злиття націй”, виразно продовжує новий генеральний секретар компартії Ю. Андропов.

Дня 21 грудня 1982 р. в Москві, у Кремлі, російські комуністи та їхні іншонаціональні прислужники-малороси мали „урочисте засідання” з приводу 60-ліття створення СССР. Промову нового генсека Андропова опублікувала вся соціетська преса. Його промова стосувалася трьох основних питань: національного, економічного і так зв. „роззброєння”, де він за комуністичним трафаретом обвинувачував ЗСА і намагався зобразити озброєний по-зуби СССР, як міротворця. Імперіяліст-загарбник, не соромлячись, називав вільноподібну Америку „імперіалістичною”, промовчуючи Афганістан, Егіпет (кол. Абісинію), Ель Сальвадор та інші країни, куди вже проникли або ж проникають пальці московського спрута.

Щодо економіки, то Андропов, як махровий імперіяліст, відверто заявив, що так зв. республіки не мають жодного голосу у складанні економічного пляну СССР. Вони мають виконувати московські „укази”, бо господарство в СССР уже „інтегроване”: вже „утворився єдиний союзний господарський комплекс”.

Велику частину своєї довгої промови Андропов присвятив національному питанню, виявляючи те місце, де особливо пече.

Давши росіянам — власникам і господарям новочасної імперії у формі СССР, зрозуміти, що іншонаціональні „республіки” є в господарському розумінні вже цілком і повністю в кишенні Москви, генсек, однак, зауважив, що:

... „Економічний і культурний прогрес усіх націй і народностей супроводиться неминуче зростанням їх національної самосвідомості.”

Тому партійний „бос” закликав своїх діячів, щоб вони пільно стояли на сторожі єдинонедільної ідеї Леніна. Дослівно Андропов заявив:

„Товариші! Підбиваючи підсумки зробленого, ми, природно, головну увагу приділяємо тому, що ще треба зробити. **НАША КІНЦЕВА МЕТА ОЧЕВІДНА. ЦЕ, ГОВОРЯЧИ СЛОВАМИ В. І. ЛЕНІНА, — „НЕ ТІЛЬКИ ЗБЛИЖЕННЯ НАЦІЙ, АЛЕ Й ЗЛІТТЯ ІХ”.** Партия добре розуміє, що до цієї мети веде довгий шлях. Тут ін в якому разі не можна забігати вперед, так само як не можна допускати і стримування процесів, які вже назріли.”

„Успіхи в розв’язанні національного питання аж ніяк не означають, що знякли всі проблеми, які породжує сам факт життя і праці в рамках єдиної держави великої кількості націй і народностей. Таке навряд чи можливе, поки існують нації, поки є національні відмінності. А вони існуватимуть довго, набагато довше, ніж відмінності класові.”

„Ось чому вдоосконалення розвинутого соціалізму — а саме так ми можемо визначити головний зміст діяльності партії і народу на сучасному етапі — повинно включати і продуману, науково обґрунтовану національну політику.”

Яку саме „продуману національну політику” збирається провадити Андропов?

Він, щоправда, не наважився відверто закликати до виконання постанов Ташкентської конференції з 1979 року, де було винесене рішення, щоб російську мову вивчати, починаючи в дитячих яслах і садочках у всіх республіках СССР. Це вже виконують московські шовіністи. Андропов лише накреслив кілька шляхів, якими можна скоріше дійти до „злиття націй” і створення „єдиного советського народу”, читай

Москалі навчилися від татар збивати в один кулак свою орду, але вони без силі випродукувати якусь ідею. В області матеріальній вони живуть грабунком чужих земель, в області духовій — грабунком чужих ідей.

Дмитро Донцов

— московізації неросійських народів. Так він ще раз підкреслив, що господарська інтеграція веде до злиття націй і народів. Він домагався, щоб головну ставку всюди ставили на робітництво, а відомо, що то найбільш зросійщена частина населення в неросійських країнах ССР. Він наполягав на підтримуванні й заохочуванні до переселювання людей з країни в країну в самому ССР:

„...Все більш багатонаціонально стає кожна наша Республіка, а тісно чи іншою мірою — кожна область, кожне місто... Багатонаціональні трудові і насамперед робітничі (робочі) колективи, це саме те середовище, де на краще викоруствується інтернаціоналістичний дух, зміцнюється братерство і дружба народів”.

При тому новий московський генсек відверто визнав, що без російського народу не було б ні ССР, ні російщення та ін. катаклізмів для неросійських народів у ССР. Він твердив, що „народи нашої країни особливо вдячні російському народові”. Цитуємо Андропова, зокрема місце, де він наголошує на русифікації, в тому ж мовній:

„Народи нашої країни звертають особливі слова вдячності до російського народу. Без його безкорисливої братерської допомоги були б неможливими нинішні досягнення жодної з республік. Фактором виняткового значення в економічному, політичному і культурному житті країни, у зближенні всіх її націй і народностей, в їх прилученні до благатств світової цивілізації с російська мова, яка природно увійшла в життя мільйонів людей будь-якої національності. (Оплески)».

У залі в Кремлі сиділи так зв. „репрезентанти” України, Білоруси, Грузії та ін. країн ССР, і били москалеві браво за ... російщення їхніх батьківщин! З цього бачимо, які з них представники поневолених народів: де типові янічари-прислужники-малороси, самі зросійщені, які втратили вже будь-який зв’язок зі своїми народами і їх презентувати не можуть.

Згадуючи не раз Леніна, Андропов сказав, що „ленінський курс — це курс на зближення всіх націй і народностей нашої країни”. Іншими словами, він дав знати москалям, щоб не тур-

бувалися: Кремль далі буде намагатися нищити неросійські народи.

Але в національному питанні в ССР московська коса наткнулася на національний камінь. Сильний опір і часті прояви відвертої боротьби проти такого „курсу” примусили Андропова так багато говорити про нібито вже розв’язане в ССР національне питання...

Кому пече, той і кричить.

Україна та інші поневолені нації в боротьбі пережили сталінщину, переживуть і андроповщину. Москва нині є в такій політичній, економічній і господарській кризі, в якій ще не була за 60 літ „ССР”.

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДО ПАНІВ ЗИНОВІЯ КНИША І МИКОЛА ПЛАВ'ЮКА

Високоповажані Панове!

Під сучасну пору в нашему житті у вільному світі панують чималі неполадки, а навіть розтіч. Однією з глибоких причин цьому є закиди однієї частини нашої громадськості під адресою, що воля була притасна до злочинів братобівніства в часі Другої світової війни. Обвинувачувана в тих злочинах частина категорично це заперечує.

Ми опинилися в обличчі невідхильної конечності розв’язати цю контроверсію. Цього вимагає від нас історія, це безумовно потрібне для загального добра, а ще більше для добра українського націоналістичного руху.

Тож звертаюся до Вас Панове Книш і Плав’юк, оцім відкритим листом та прошу Вас і викликати подати докази, які Ви маєте на свої твердження. Ви обидва найбільш активно оперуєте тим закидом, Ви є промоторами загальної кампанії у цій справі, отже Вашим незвідомним обов’язком є подати фактичні дані й докази, на яких Ви опираєте свої твердження в цій трагічній справі.

Остаю з пошаною

Ярослав Гайвас

У бою з КГБ загинув у Карпатах смертю Героя України, 10.6.1982 року, підпільник Борис Тереля. Вічна Йому Пам’ять!

Л. Рихтицький

ДУМКИ НАД МОГИЛОЮ БІЛАСА І ДАНИЛИШНА

Скільки б ми не читали і не слухали про Городок Ягайлонський і зв'язану з ним смерть Василя Біласа і Дмитра Данилишина, у кожного з нас кінець-кінців вирине основне питання: чому не продумано краще, чому не врятовано двох молодих одчайдухів, чому неуспіх?..

І тут починається в основі аналіза проблематики визвольної боротьби українського народу. Питання: чому невдача? — можна прикладти і до шести років Визвольних Змагань і до повстання Гайдамаків і до доби Богдана Хмельницького. Можна знайти сотні пояснень, чому так сталося, а не інакше, можна виправдувати і відкликатися до зрозуміння часу, історії, обставин і навіть наявності ворожої навали, але все таки всі ці пояснення і оправдання не можуть стерти з душі оцього основного питання: чому невдача?!

Це питання так довго буде докучати нашим почуттям, доки ми самі собі не дамо щирої, простої і логічної відповіді: *невдача тому, що зроблено помилки!* Це признання і самопризнання до помилок, де своєрідна особиста для людини, а національна для народу сповідь: так, ми зробили помилки і тому це і те закінчилося невдачею. Іншого пояснення — насправді — немає. Ми зробили страшні, може непростимі помилки в час Визвольних Змагань і жодні роз'яснення не можуть змінити факту, що ми втратили одну із великих нагод здобути і закріпити волю і самостійність великої української держави. Ми зробили історичні помилки перед тим

і опісля, у великих і малих маштабах, це факт. І хоч помилки в Городку Ягайлонському, на тлі всієї історії України, є тільки малим епізодом, ці помилки тільки підкреслюють логічний висновок, необхідну конечність: *із помилок ми мусимо вгитися і, проаналізувавши пригини, цих помилок не повторити!*

Це є простолінійна лекція ізожної історичної, національної, організаційної чи особистої помилки і якщо така лекція змарнується, якщо вона не буде вивчена, тоді, на жаль, щойно можна вжити слово: трагедія — на означення цієї помилки, зокрема в історичному і національному маштабі.

Організація Українських Націоналістів постала в 1929 році. Помилки в Городку Ягайлонському відбилися прикrim відгомоном у лавах Організації, якій тоді було всього три роки життя та діяльності, відбилися вони глибокою хвилою смутку серед українського народу, але — і тут треба покласти міцний акцент на це „але”: вони викликали також реакцію, вони стали лекцією, вони дали позитивні наслідки, бо вже рік пізніше і два роки пізніше Організація перестала робити помилки і світ дізнався про атентат наsovєтського консулят, а далі про атентат на польського міністра Броніслава Першакого, а під час Другої світової війни створення Української Повстанської Армії стало доказом політичного і організаційного дозріння цієї жмені українських патріотів, які виконали те, що проповідували, а саме стали до боротьби за волю України із збросю в руках у безкомпромісівій війні проти окупантів нашої батьківщини.

Це вже історія.

Помалу стало доростати нове покоління українців, на зміну цьому поколінню, що за природними біологічними законами сходить із життєвої сцени, передаючи свій досвід і своє знання і свою настанову своїм наступникам.

І тут саме час на аналізу пройденого шляху. Час пригадати помилки і вказати на них смі-

“VISNYK”—“THE HERALD” (ISSN661-660)
Published by the Organization for Defense of Four
Freedom for Ukraine, Inc.
Monthly, except July and August, when bi-monthly.
Second class postage paid at General Post Off.
New York, N. Y.
Board of Editors.
Address: P.O. Box 304, Cooper Station,
New York, N.Y. 10276

ливо нашим наступникам, бо помилок не робить тільки той, хто не робить нічого взагалі. Тут час зробити висновки з минулого і підсумувати події, не тільки тому, щоб дати відповідь на численні питання молоді, а й тому, що треба зробити чесний розрахунок з історією.

Наше покоління росло і виховувалося серед атмосфери втрати короткої заграви і веселки нашої державності, серед безпощадної критики каригідних помилок — але й серед роздумувань, як зробити краще у майбутньому, як запевнити собі перемогу, успіх тоді, коли ми вирішими знов взяти зброю до рук. В цьому аспекті одинадцять років боротьби Української Повстанської Армії проти двох наймогутніших імперій Європи говорять самі за себе. І варто усвідомити, що може саме помилки минулого дали нам змогу так рішуче і так твердо станути проти ворогів тоді, коли всі зовнішні обставини були проти нас — не як у Вісімнадцятому році! Я скажу відкрито, що якби у Вісімнадцятому році ми були створили таку армію як УПА, сьогодні цілком інакше виглядала б мапа Європи! Значить, ми з помилок витягнули правильні висновки і це нам дає сьогодні моральну певність, що наш шлях правильний, одноко правильний!

Але як Бизвольні Змагання, так і боротьба УПА успіхом не увінчалися. Ми не здобули ще волі Україні. Успіхом не увінчувався також напад на пошту в Городку Ягайлонському. Про помилки ми вже говорили. А що сказати про філософію успіху і неуспіху?

Англійці посміхаються і говорять, що Англія програла всі битви у своїй історії і виграла всі війни. За деякими винятками, як це звичайно буває, можна прихилитися до цього ствердження.

А ми?..

Ми досі також програли всі битви, але ми є на полі бою, ми є в наступі і я не бачу жодних причин, чому ми не мали б виграти цієї великої війни — за волю України і за її державність!

**ЖЕРТВУЙМО ЩЕДРО НА ФОНД ОБОРОНИ
УКРАЇНИ, ЯКА НЕ ВИМАГАЄ ВІД НАС
ЖЕРТВИ КРОВИ.**

Я зроблю Городок Ягайлонський типовим прикладом. Ми зазнали поразки, байдуже, що її причиною стала очевидна зрада поліційного конфідента. На місці загинув Юрко Березинський, неповний місяць пізніше поляки виконали свій засуд смерти на особах Біласа і Данилишина. Для нас це не був успіх, на всякий людський розсудок.

Але не завжди „всякий людський розсудок” є вирішним мірилом історичної події. Польським суспільством потрясло усвідомлення, що оде з попелів програної битви за волю знов піднявся український народ і на польській державній, хоч не національній території загомоніли постріли нового бою! Польський уряд зрозумів, що українці поклали перед ним незаплачений розрахунок за Львів, за Малопольську Всходню, за рішення Ради Амбасадорів і за Ризький трактат. Польською свідомістю потряс факт, що українські підпільнники не тільки безстрашно стали до бою з польською моцарствою державою, але що вони під час суду вели себе так, що навіть чесні поляки били їм браво! Ніхто не просив помилування — бойовий фронт був відкритий.

Успіх, чи неуспіх? Під польською окупацією Західної України стала горіти земля. А що ми мали до втрати? Успіх чи неуспіх? Перед цілим світом наново стала українська проблема: в англійському парламенті і в Лізі Націй в Женеві лунали голоси про Україну і боротьбу українського народу. І з того часу у світі не вгаває рух навколо України. Американські сенатори і конгресмени говорять із Ярославом Стецьком, проголошуються дні українських національних святкувань, письменник Форсайт пише книжку про нашу боротьбу, англійські генерали пишуть, що Україна стане вільною, в Токіо, в Мексиці, в Копенгагені лунають голоси про Україну. Успіх чи неуспіх? ..

І велике питання: чи все це було б можливе без жертв? ..

І тут стаємо перед ще одним питанням, не тільки збоку історії, але навіть в процесі щоденного життя. Потрібні жертви, чи непотрібні? На цю тему вже стільки написано, що немає потреби повторювати всіх аргументів. Немає бо-

ротьби без жертв. Немає святішої боротьби, як боротьба за волю, і немає світліших жертв, як у цій боротьбі. Своєю героїчною поставою Білас і Данилишин стали гордістю українського народу, а своєю смертю викликали хвилю бажання помсти і відплати — саме цю хвилю, що нарощає сьогодні у всій Україні, серед всього українського народу. Жертви є неминучі, але жертви, що падуть у боротьбі, будують Пантенон слави і кінцевого успіху народу; жертви, що падуть без зброї в руках, стають тільки свідоцтвом злочинності ворога, ось як жертви штучного голоду в Україні. Порівняння не вимагає пояснень. Героїв голоду немає — є тільки поле, встелене вихуділими трупами дітей, жінок і чоловіків.

І у зв'язку з цим — ще одне питання: що таке героїзм і нащо він здався? В сьогоднішньому, зматеріялізованому світі ми є здивованими свідками загального цинізму до всього, що в минулому ще сторіччі становило собою суть і змисл байронівського романтизму, Весни народів, Шевченкового „Кобзаря”. Світ переганяється у брехні, в апологетиці загальної анархії, у бездонні морального занепаду, в нігілізмі повного живота і егоцентризмі мільйонів особистих матеріальних світів. Це факт. І може саме тому світ до сьогодні не зумів дати собі ради із своїми власними неполадками, може саме тому світ допустив Ялту, Потсдам і Гельсінки?.. Може саме тому так глупо покінчилися війни в Кореї і у В'єтнамі, і може саме тому сittі міщани цього світу так галасують про вічний мир і потребу роззброєння?..

Україні нікуди з таким світом. Україна йде шляхом цілком іншим і ми, її діти, з погордою глядімо на цей здеморалізований світ, з тugoю дошукуючись у ньому познак відродження і ренесансу цієї західної культури, що в час свого розквіту надала тон всьому світові. Познаки є і вони множаться, відродження прийде і саме цікаво ствердити сьогодні, що відродження йде по лінії визнання героїзму, як найбільш виховного змістом і формою чинника особистого, а за цим і суспільного та національного життя.

Героїзм — це змагання вгору, до кращого, до вищого і у своїй суті це повне протиставлення марксизму, комунізму і большевизму, які

ведуть світ і людство вниз, до занепаду і здичавіння.

Героїзм є притаманний українській душі. Може тому, що наша історія така кривава, може тому, що маємо велику ціль перед собою, може тому, що в нашій душі живе дух лицарства. Білас і Данилишин це одні з чільних представників саме цих відчувань українського народу, хоч це тільки два молоді хлопці, що віддали життя за волю свого народу. Але як віддали! Як вони себе поводили в обличчі ворожого так званого суду і як вони загинули з окликом „Слава Україні” на устах — оце те, що вирішує справу. Вони персоніфікують велику правду, що *краще вмерти на ногах, аніж жити на колінах*, і цього нам ніколи не вільно забути, як людям і як народові.

Нехай цих кілька думок буде китицею символічних квітів на могилах двох молодих геройів і нехай їхні останні слова про славу України стануть нашим дорожоказом у всій ширині і глибині нашого особистого і національного життя. Нехай буде вічна слава Біласові і Данилишинові — і Україні, що таких уміла видати із себе синів!

БОЯТЬСЯ НАЗВАТИ НАРОДИ СССР?

Щоб не дражнити московського ведмедя, або щоб приподобатися новому керівництву в Москві, яке складається з кагебіста-генсека Андропова, — віце-президент ЗСА Джордж Буш заявив у Москві, після похорону ката Брежнєва:

„Наш приїзд у Москву символізує пошану американського народу до советського народу”, а в іншому місці: „Ми приїхали, щоб заявити советським керівникам, советському народові!” і т. д.

Доки урядова Америка не збегне, що таким піляхом воїна підтримує окупаційно-імперську Росію, не визнавши поневолених націй, народів і народностей в СССР, доти Америці буде дуже важко провадити закордонну політику і мати позитивні виступи.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД — ЦЕ ГОЛОВНА ЕКОНОМІЧНА ПДПОРА ДЛЯ ВЕЛИКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ.

ВАКЛ в обороні Юрія Шухевича із спільнотного комунікату

15-ОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ВАКЛ ТА 28-ОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ АПАКЛ, ТОКІО, ЯПОНІЯ
6 - 9 ГРУДНЯ 1982 РОКУ

15-та Конференція Світової Антикомуністичної Ліги (ВАКЛ) та 28-ма Конференція Антикомуністичної Ліги Азійських народів (АПАКЛ) відбулися разом у днях 6-9 грудня 1982 року в Токіо, Японія. У Конференції взяли участь 302 делегати та спостерігачі з 110 країн та різних територій світу, виявляючи свою волю та рішеність скріпити сили свободи у світі проти комуністичної агресії та експансії....

Вільний світ не повинен жити жодними ілюзіями, що коли буде у дружніх відносинах з китайськими комуністами, то останні зможуть шахувати советську Росію, бо це лише скріплюватиме престиж китайських комуністів у їх переговорах з москалями й тим самим посилить спільний герсоній бльок проти світового миру й волі.

Як завжди твердили ВАКЛ і АПАКЛ, комуністична ідеологія зовсім непримирена з волею та демократією, бо прагнення людини до волі, демократії, національної незалежності та людських прав мусить бути здійснене, щоб могли досягнути тривалого миру.

Відповідно до цього, ВАКЛ і АПАКЛ прийняли за головну тему Конференції: „Гльобальна стратегія для забезпечення людської свободи”, як дороговказ у спільнотах усіх волелюбних народів проаналізувати як найбільш ефективні засоби у поборюванні марксизму-ленинізму. Специфічні ідеї нашого апелю є такі:

Наполягаємо, щоб ЗСА взяли провід у визнанні глобальної антикомуністичної стратегії й могутньою кампанією відкинули марксизм, ленінізм на „смітник історії” та підтримали національно-визвольну боротьбу поневолених народів за їхню державну незалежність і волю, як це схвалив американський президент Рональд Реган у його недавній прокламації про поневолені народи...

Потрібно сильних заходів для забезпечення миру на Близькому Сході. Конфлікт у Ливані повинен дійти до скорого кінця, як теж закінчення війни між Іраком та Іраном, та скоре підтвердження питання Палестини. Вільний світ повинен робити тиск на советську Росію масовими медіям та іншими засобами, щоб вигнати Москву з Афганістану, та мілітарною допомогою забезпечувати афганських борців за волю.

Вільні народи повинні підтримати поляків, українців, білорусів, литовців, кампуганців, лаосців, в'єтнамців та інші поневолені народи, які героїчно борються за свою волю та національну незалежність. Советська Росія мусить звільнити усіх політігніх та релігійних в'язнів, таких як Юрко Шухевич, недавно осліплений КГБ, і зліквідувати всі невільничі табори та психіатричні в'язниці, в яких караються за волю борці та дисиденти.

— У Латинській Америці необхідні відповідні санкції проти комуністичної інфільтрації та розкладу, як, наприклад, претенсійність „теології визволення”, що в дійсності сприяє комуністичному тероризму. Вільні кубинці повинні отримати активну допомогу, щоб вони могли скинути тиранію Кастро. Потрібно відповідних заходів проти комуністичної агресії та експансії, як, наприклад, американської допомоги арміям Гватемалі, Гондурасу та Ель-Сальвадору.

— З наміром скомунізувати африканські держави Москва вживає кубинців у т.зв. „проксі” (заступницьких) війнах. Вільний світ повинен підтримати боротьбу африканців за їх волю та демократію, співпрацювати з африканцями в усіх намаганнях поширювати їх добробут і давати африканським державам доступ до необхідних закупів зброї для боротьби проти комунізму.

— НАТО та збройні сили нейтральних європейських країн відіграють важливу роль у забезпечення миру та безпеки в світі. Їх треба дати посилити, щоб могли спинити нові советсько-російські агресивні дії, як також необхідно розгорнути позитивні офензиви для відновлення волі для уярмлених народів. Західні вільні демократії мусять зупинити всякі форми допомо-

На святковому відзначенні 40-ліття Акту 30 червня 1941 р. — у Конгресі ЗСА у Вашингтоні. Справа ліворуч: Провідник ОУН, останній Прем'єр України, довголітній голова ЦК АБН дест. Ярослав Стецько, п-і Слава Стецько — член ЦК АБН і редактор „АБН-Кореспонденс”, у товаристві амбасадора Парагваю п. Маріо Льопеза.

ги для СССР, зокрема у зв'язку з т.зв. сибирськими газопроводами, які будуть побудовані за допомогою Заходу невільниго працею політичних в'язнів з поневолених народів.

Конференція поновно підтверджує незмінну позицію ВАКЛ/АПАКЛ проти російських комуністів, китайських комуністів та всяких інших марксистів-леніністів. Волелюбні народи світу повинні з'єднатися, не зважаючи на різниці раси, національної принадлежності, ги релігії для того, щоб провадити ідеологічну, політичну та економічну війну проти комуністів в ім'я волі та світового миру.

Конференція постановила скликати 16-ту Конференцію ВАКЛ у 1983 р. 29-та Конференція АПАКЛ відбудеться в той самий час. Учасники Конференції висловлюють свою надзвичайну вдягність урядові та народові Японії за їхній вклад у боротьбу за волю, і також японському відділові ВАКЛ/АПАКЛ за його вмілу підготовку та працю, що пригинилися до великого успіху цієї Конференції.

ДЕНЬ УПА НА ПІТСБУРЖЧИНІ

З рамени Громадського Комітету п. Ананій Никончук увійшов у контакт із Управою повіту Аллегені в справі проклямації, а 18 листопада комішнери прийняли українську делегацію і видали проклямацію, проголошуючи день 21 листопада 1982 р. Днем Української Повстанської Армії. До складу делегації входили: о. монсіньор декан УПЦеркви Я. Данильчук, настоятель УПЦеркви о. В. Яворський, А. Никончук, Марійка Вовчук, П. Радь, П. Маренець, Ярослав Годованець і адвокат Грим.

У зв'язку із відзначенням 40-ліття УПА у Пітсбурзі, Па., в залі УПЦеркви, заходами Ярослава Годованця була улаштована виставка „Графіка УПА”, яку з великим інтересом оглядали учасники Академії перед її початком і після неї.

На виставці, крім чисельних плякатів, були поміщені на стендах фотографії командирів УПА, в тому і портрет Головного Командира УПА Романа Шухевича — Тараса Чупринки, стрільців та окремих відділів, як наприклад: УПА-Північ, Поворот із бойової акції на постій тощо. Його ж заходами були оформлені й видруковані летючка і програми академії-концерту.

„НАРІД МАЄ ПРАВО ЗНАТИ”...

Таким гаслом часто послуговувався сучасний емерит, і тепер послуговується „Свобода” УН Союзу, називаючи себе „демократичною”.

Шкода, що укр. щоденник, який народився і виріс та вже й старіє в Америці, не навчився донині елементарного права демократичного устрою. „Свобода” не тільки не інформує читачів — серед яких велика частина є членами відділів УККА — про діяльність Українського Конгресового Комітету, а не містить й платних оголошень УККА. „Свобода” цензорує наявність світлинни.

Бачимо з того, яка була б „демократія”, коли б панове типу пана Фліса Івана дійшли дійсно до влади.

Надія Наум

ДО 40-ЛІТТЯ АБН

Д-р А. Бедрій

ІДЕЙНО - ПОЛІТИЧНА МІСІЯ ОУН У СВІТІ – І АБН

У Видавництві ОУН у Західній Європі появився 3-ій том п.н. „АБН”, що є у серії „Бібліотека Українського Підпільника”, ч. 13. Попередні томи вийшли: 1-ий — 1956 року (БУП, ч. 4.) і 2-ий — 1979 року (БУП, ч. 12). Перший том охоплює діяльність АБН до 1956 року, 2-ий — роки 1956-1966, і третій — роки 1967-1970. Всі три томи разом займають 1353 сторінки, з чого лише 16 сторінок світлин.

Зібрані матеріали дають огляд діяльності ОУН на міжнародному форумі, ведені через антибільшевицький Бльок Народів. тобто це може всього половина діяльності ОУН на цьому відтинку. Візьмім, наприклад, мадярське повстання 1956 р.: були й заклики, і листівки, і спільні демонстрації під знам'ям АБН, але були і прямі заходи ОУН нав'язати співпрацю з мадярськими повстанцями, і посилення збройної боротьби ОУН-УПА в Карпатському терені, і різного роду пропагандивні дії, побіч заходів через АБН.

Навіть діяльність ОУН в АБН далеко не вся зібрана в цих томах. ЦК АБН і деякі краєві АБНівські організації видали за обговорюваний 25-літній період ряд книжок, брошур, плакатів, листівок і т.п. Постійно появлявся англомовний періодик „АБН-Кореспонденс”, що мав деякий час німецькомовні й еспаномовні видання. (У Франції виходить двомісячник „Східня Європа”, а в Англії „Юкрейнен Ревю”, юндва заходами ОУН).

Жаль, що Видавництво не подбало до другого й третього томів про показники прізвищ, місцевостей, назв і тем, бо такі показчики наочно показали б величезну пророблену працю, якій не рівнятися всій іншій українській діяльності на міжнародному відтинку. Показчики ще до того полегшують знаходити різні інформації та матеріали дуже скоро. Крім цього, доцільно подумати про видання альбому світлин до подій, реферованих у друкованих матеріалах. Таких світлин є напевно сотні, і вони не менше важливий матеріал від друкованих тек-

стів. Світлини, інформації, показчики — це цінний для історії матеріал про цих українців, які довгими роками трудилися на міжнародному відтинку задля виборення Україні державної волі, а також представили б і тих чужинців, які співпрацювали з українськими націоналістами.

Зібраний матеріал різноманітний. В другому і третьому томах поміщені: 10 документів про договори співпраці АБН з різними чужими державними організаціями; декларацій, становищ, відозв, комунікатів, закликів, протестів, — 10; звернень — 11; заяв — 9; резолюцій — 33; статтей — 19; промов — 11; інтерв'ю — 2; листування — 4; коментарів і рецензій — 11; репортажів найбільше, бо 82; коротких інформацій — 58. З українського боку більшість описаних подій пов'язані чи відбувалися при участі голови ЦК АБН п. Ярослава Стецька і п-і міг. Слави Стецько. Довгорічними провідними працівниками на АБНівському відтинку було 10 до 20 українців, головно з країн Великої Британії, ЗСА і Канади, а далі при більшій чи меншій співчасті кількох осіб з Франції, Австралії, Німеччини і Бельгії. Дальших кілька десять українців вклалі багато праці в т.зв. технічну працю (канцелярійну, перекладницьку, організаційну). Широкими масовими акціями АБН були охоплені в окремі роки до 100, 000 українців, тобто більшість еміграційного патріотичного активу.

З чужинецького боку, яких 15-20 провідних осіб із різних поневолених націй і 15-20 осіб із вільних націй були постійними довголітніми співпрацівниками АБН. Показчики прізвищ відразу показали б цих приятелів України. В широкому колі ідейних співпрацівників ОУН через АБН було кілька десятків діячів поневолених націй і така сама кількість приблизно з вільних націй. В масових акціях АБН часто брали участь сотні чужинців, а деколи (як у 1982 р. в Лондоні — ред.) — і тисячі.

Різні події, ініційовані АБН чи в яких АБН брав участь, відбулися в багатьох країнах на різних континентах.

Зв'язки АБН йдуть до визначних осіб і орг. майже всіх європейських держав, до багатьох азійських держав, до південно-американських держав, до деяких африканських і до Австралії. Велике розгалуження контактів вказує на сприятливість ідей та поглядів АБН по всьому світі. Про діяльність АБН, а зокрема українських націоналістів, зафіксовані прихильні заяви чільних діячів десятків держав і народів. Свою готовість співпрацювати у боротьбі проти російського імперіалізму задекларували різні організації численних вільних націй.

Всі три томи „АБН“ дають багато матеріалу про погляди ОУН і різних заприязніх рухів на міжнародну ситуацію в періоді 1945-1970. Є там опінії про світову нуклеарну війну, про політику Західу до російської імперії, про т.зв. культобмін, про економічні зносини з російськими колоніалістами. Є там матеріал про ситуацію в поневолених Росією націях, про прояви їхньої визвольної боротьби, про різні заходи імперії нищити самобутність уярмлених націй і т.п. Описана робота поділялася приблизно на яких 90 відсотків в західних країнах і 10 відсотків у відношенні до поневолених націй. За характером праці — це було ширення інформації та пропаганди проти російської імперії і про визвольну боротьбу уярмлених націй. Увагу присвячувано пропагандивній акції на теренах російської імперії та організаційним заходам приєднування різних національностівих груп до АБН.

На основі поданих матеріалів можна визнати такі формальні етапні пункти в 25-літній історії АБН (від 1945 до 1970): 1. Нав'язання співпраці з Шотлянською Лігою за Європейську Свободу (1950), 2. Нав'язання контакту з еспанським урядовими колами (1954-1955), 3. Початок співпраці з китайськими націоналістами під проводом ген. Чай-Кайшека (1955-1956), 4. Зв'язки до Південної Америки — адм. Ботто, д-р Лоренс (1957), 5. Встановлення Тижня Поневолених Націй в ЗСА (1956), 6. Ідейно-пропагандивна перемога над Н. Хрущо-

вим у Стокгольмі (1964), 7. Створення Європейської Ради Свободи і Світової Протикомуністичної Ліги (1967). Діяльність АБН в перших 25 роках можна поділити ще інакше; 1. Роки 1945-1955 знамені динамічним розвитком внутрішньої сили АБН в Західній Європі, коли в АБН діяли численні чолові політики багатьох поневолених націй і АБН поширило на визвольні рухи народів Центральної Європи. 2. Друга половина 50-их років і перша половина 60-их знаменна деяким внутрішнім послабленням АБН через різні конфлікти та відхід деяких політиків, але зате АБН тоді зареєстрував ряд ідейно-пропагандивних осягів у Вільному світі. 3. Від другої половини 60-их років помітний тиск зростаючих на Західі сил, які зміряли до встановлення „детанту“ з російською імперією, які допровадили до західного капітулянства й відступу (дoba Г. Кіссіндже-ра, упадок Південного В'єтнаму і Гельсінська конференція).

З видрукованих матеріалів бачимо, що АБН зміряє досягнення двох цілей: перша — з'єднати визвольні рухи поневолених Росією народів в один спільний фронт, і друга — намагатися приседнати до боротьби проти Росії різні держави й сили Вільного світу. Головними засобами АБН були (і є): волелюбна пропаганда інформація про визвольну боротьбу на батьківщинах уярмлених націй й особисті зв'язки та впливи діячів АБН у світі. Щодо пропаганди, то головну роль відігравали друковане слово, живе слово й масові акції, зокрема демонстрації, маніфестації, пікетування, роздавання різної літератури, збирання протестних підписів тощо.

Після аналізу насувається питання: яка користь, які наслідки з проробленої праці? Наслідки і впливи ідейної праці тяжко зміряти математично-статистичними методами. Фактом є, що постійно знаходяться люди уярмлених і вільних націй, які прихильно ставляться до ідей і концепції АБН. А це вже відзеркалення дієвих впливів, бо не легко нагло намовити провідних національних діячів визнати нові ідеї. Подруге, з України й інших уярмлених націй постійно надходять на Захід матеріали, в яких виразно вказується на необхідність

Mn bei Cebitakan mannikolo minomny hanlona-
jicinjohono hotenhuayi a catemihin lloqipini, ne-
zahiminti icqdy peforjoniit 6yjo 6esmipho jirune
hik a 6yap-kotpiin kpatihi, yappatenein hrytpi CC-
CP, Oaqebnitho, hanolijumun 3a6opojon mnham-
zaahui hotenhuayi enszorjumx hanlona-
artnaha cnsia pocincroj impepii. Ittunin tepeo-
pucinjohin sujapar KTB, RICC, corretorial Jep-
kazaboi amhitegashii i minpinohi pocincroks ko-
monchib mojenho smartsoft binimujearri bei upo-
jan rojeljohinx hanlona-
horiy ceiti jipotri ekpmohinx sacoobie ABH po-
chincroks impepii binparye mitipohn pyojuie mir-
tupasatuhun Me3iphopoly, Mjnjipohctn coogi pos-

Луѓи на тој чини бимборите АБИ, бимбинини на-
так-кременка маде општестве употреба зајмичати: аже
ијн е бигјуп-киријати на та, ијо ијдеј АБИ бигјуп-
зажичени? Ја биморите сазнајувме, ијо зажи-
чени когнитивни АБИ ије те каке, ијо зажи-
чени на генитивно-имитативни пејсажни иконе-
тични рапорт. Партом е, ијо биморите биро-
шони бимсплататори бигјупи ССР. Ије иден упо-
дечен херни, ији чејороди и да норедехи корект-
но-психичкиот имепи, аже и бимрини мовемт бо-
ији и химикарниото ијнчично ијнчично ијн-
тегрирајќи бигјупи, аже и бимрини мовемт бо-
ији и химикарниото ијнчично ијнчично ијн-

KOMYHIM — OBYVAT.
HAMOHAJIM — NEPEMORAI

кладової агентури та оплачування різних груп, які поборюють визвольні сили еміграцій уярмлених націй. Чей же нова (як і стара) російська „дисидентська” еміграція — це одна велика диверсійна група, звернена на поборювання саме волелюбних проявів націоналістичних рухів уярмлених націй. На її підготовку та втримання витрачаються мільйони рублів. Їх диверсія досягнула частину української еміграції, чого доказом є братання різних українських груп з російськими емігрантами-імперіалістами.

Тож концепція АБН має багато труднощів до переборення, заки переможе.

Вона закріплюється в умах провідників визвольних рухів. Згодом вона просякає в провідний актив кожної національної спільноти. А щойно тоді цей актив передає ідеї АБН в широкі кола громадянства. Цей процес триває довший час, бо завжди великі ідеї приймаються поволі. Ми в тій стадії, що по лінії АБН активні сьогодні малі групи людей. Але ці ідеї просякають уже ширші кола активу національних спільнот. На це твердження є багато даних. А з дозрінням національно-визвольних революцій ідеї АБН стнуть напевно рушійними силами мільйонів людей!

Наши міркування заключуємо висновком голови ЦК АБН, п. Ярослава Стецька, зробленим у „Передмові” до третього тому: „Наши зусилля не є даремні”.

РІДНА МОВА У ЦЕРКВАХ

Ватикан провів опитування серед 2,317 єпископів Католицької Церкви у світі, і з них 98% заявилися за тим, щоб остаточно викинути латинську мову з богослужень і правити рідними мовами народів.

ВІДЗНАЧАЮЧИ 40-ЛІТТЯ СТВОРЕННЯ
АБН, ПЕРЕДАЙМО І НАШУ ЛЕПТУ НА
ДІЯЛЬНІСТЬ АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКОГО
БЛЬОКУ НАРОДІВ В ІМ'Я
ПРИШВІДЧЕННЯ ВІЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ
ТА ІНШИХ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ!

О. Веретенченко

1933

Український, збідженний
народе!

Україно, — мати січова!
Де твої знамена і клейноди?
Де твоя державна булава?
Вже давно не чути серед
степу

Орлиного кlectання угорі,
Славу про Хмельницького й
Мазепу

Не співають сиві кобзарі.
Тільки чути — гупання
кайданів

В Соловках, в Сибіру,
в Колимі, —
То козацька нація гетьманів
Гине у московському ярмі.
Де поділись — усмішка
весела

І купальські вогнища дівчат?
Де поділись українські села
І садки вишневі коло хат?
Щезло все в голодному
пожарі:

Матері дітей своїх жеруть,
Божевільні люди на базарі
Людське м'ясо людям
продажать!

Щезло все... І всюди на
руїні

Бенкетують п'яні вороги,
Українці мрутъ на Україні,
На Байкалі, в темряві тайги...

Ні — ми ще повстанемо,
як хмара,
Ні — ми ще ударимо, як
грім,

І коли за все приходить
кара,

То якої ж кари треба їм?!

НАША СИЛА ПОЛЯГАЄ НЕ В ТОМУ,
ЩОБ НІКОЛИ НЕ ВПАСТИ, А В ТОМУ, ЩОБ
УПАВШИ — ЗАВЖДИ ВСТАТИ

Китайський філософ Конфуцій

Богдан Лівчак

ПОМЕР ЦАР – ЖИВЕ ЦАР

Тиран Брежнєв відійшов, а другий, мерзеніший від гадюки, прийшов. Так висловився про Андропова американський генерал Чарлз Донеллі, хоч урядово стверджено, що це його „приватний погляд”...

Чи був Брежнєв українцем, як то часто ми чули від американців. Він роджений в Україні, але українцем не міг бути. Не можемо до справ підходити по-американськи, що навіть дитина, народжена на американському літаку, є американцем. В Україні навпаки, там кажуть і селяни, що козеня, народжене в кошарі серед овець, буде все одно козеням, а не ягням.

Канадський недолугий прем'єр-міністер Трудо назвав Брежнєва „людиною гідності” („Мен оф дігніті”)!... Кажуть, що Трудо вже не буде кандидувати...

Нас може цікавити роля Брежнєва під час 2-ої світової війни. Там він найкраще закваліфікував себе щодо „гідності”. Він був за війни генералом військ НКВД і що важливіше — шефом жахливого СМЕРШ-у, що винищував шпигунів, диверсантів, себто протиболішевицьких партизанів і німецьких коляборантів, не кажучи вже про націоналістів підкорених Москвою народів, які не корилися і не здавалися.

СМЕРШ перевищував жорстокістю ЧеКа, ГПУ, НКВД навіть за Єжова. СМЕРШ, очолений Брежнєвом, розстрілював людей на місці, без жодного суду, на донос. Очевидці, яким вдалося вирватися з пазурів смершівців, стверджують, що у Вінниці заповнили старі могили наново 10,000 українців. А ті люди ніколи не були коляборантами.

Брежнєв наслідував царів всіх мастей, які „приєднували” до московської імперії народи кров’ю і мечем: він вигублював мужчин в Україні. Так само й Іван Грозний, завоювавши татар, поголовно вирізав мужчин, а потім відслужив молебень-подяку Богові і многоліття русскуму народу за перемогу.

Брежнєв вправді молебнів не служив, але гекатомби жертв зложив в офіру московсько-му молохові.

У жовтні 1964 р. Брежнєв повалив Хрущова. Повстало т.зв. „Колективне керівництво”, з якого в скорому часі остались „ріжки та ніжки”.

Час царювання московського тирана Брежнєва тривав 18 років. Це є час зміцнювання і утвердження здобутків з 2-ої світової війни, поширювання впливів ССРР на просторах Африки, Азії і Полудневої Америки, час посиленої русифікації не-російських народів у ССРР,творення „советської людини”.

Найбільш замітні події в часі його царювання: друге „визволення” Чехо-Словаччини, створення червоного Африканського Корпусу, здобуття і поширення впливів в Індокитаї, Гельсінський договір, Нікарагва, напад на Афганістан і, врешті, неспокої в Польщі.

Нема де правди діти, але тільки бездушна постава Заходу і Америки сприяли тому, що московський цар Леонід 1-й став „гуляти”, а тодішній державний секретар ніяк не міг знайти іншого слова на місце „детанти”. Ось та потвора — детант — допоміг Москві поставити свій чобіт в Африці, Азії і Полудній Америці.

У книжці „Московщина” Ю. Вудка розповідає, як деправуючи подіяла поїздка през. Ніксона до Китаю в 1972 р. на всю московську голоту у московських млинах смерті: навіть почали з казематів частково звільнити в’язнів. Ю. Вудка бачив реально звірячу боязливість московських бандитів там, у тaborах. Те, що діялося у тaborах, було відлунням того, що заснувало в московській імперії. Тоді так складалася ситуація, що цілу імперію могли з усіх боків кільцем затиснути. Але того не сталоється і московський хам став ще жорстокішим.

Тодішній през. Америки заявив Москві про незainteresованість справою Чехо-Словаччини. Москаль Брежнєв проголосив свою „доктри-

ФОН "БІЧНЯ"

Я ВОКРУВАНИ ІН ГА ДІРГОРНІ

якожою комітету. Це відбулося після засідання Ради народних комісарів УСРР, яке відбулося 15 липня 1918 року. Тоді же було ухвалено постанову про створення УСРР та відповідної міністерської ради. Але вже відразу після цього відбулося засідання Ради народних комісарів УСРР, на якому було прийнято рішення про створення УСРР та відповідної міністерської ради.

Літаки, які були використані в бою з австро-угорськими військами, були зроблені з деревини та паперів. Вони мали дуже мінімальну висоту польоту та були дуже легкими. Але вони були дуже недовговічними та часто викидалися з неба під час бою.

Літаки, які були використані в бою з австро-угорськими військами, були зроблені з деревини та паперів. Вони мали дуже мінімальну висоту польоту та були дуже легкими. Але вони були дуже недовговічними та часто викидалися з неба під час бою.

Літаки, які були використані в бою з австро-угорськими військами, були зроблені з деревини та паперів. Вони мали дуже мінімальну висоту польоту та були дуже легкими. Але вони були дуже недовговічними та часто викидалися з неба під час бою.

Літаки, які були використані в бою з австро-угорськими військами, були зроблені з деревини та паперів. Вони мали дуже мінімальну висоту польоту та були дуже легкими. Але вони були дуже недовговічними та часто викидалися з неба під час бою.

Літаки, які були використані в бою з австро-угорськими військами, були зроблені з деревини та паперів. Вони мали дуже мінімальну висоту польоту та були дуже легкими. Але вони були дуже недовговічними та часто викидалися з неба під час бою.

Літаки, які були використані в бою з австро-угорськими військами, були зроблені з деревини та паперів. Вони мали дуже мінімальну висоту польоту та були дуже легкими. Але вони були дуже недовговічними та часто викидалися з неба під час бою.

Літаки, які були використані в бою з австро-угорськими військами, були зроблені з деревини та паперів. Вони мали дуже мінімальну висоту польоту та були дуже легкими. Але вони були дуже недовговічними та часто викидалися з неба під час бою.

Літаки, які були використані в бою з австро-угорськими військами, були зроблені з деревини та паперів. Вони мали дуже мінімальну висоту польоту та були дуже легкими. Але вони були дуже недовговічними та часто викидалися з неба під час бою.

Літаки, які були використані в бою з австро-угорськими військами, були зроблені з деревини та паперів. Вони мали дуже мінімальну висоту польоту та були дуже легкими. Але вони були дуже недовговічними та часто викидалися з неба під час бою.

Ось так, упосна своїми успіхами московська банда на чолі з царем Брежнєвим, почала плянувати нові підбої, щоби чим скорше досягнути вікові мрії, здійснити пляни своїх попередників, білих царів. А обставини скрізь сприятливі, бо вони, московські царі, роблять це усе в „обороні” своїх границь, себто московського царства — ССР. Таке якраз написав американський журналіст Джеймс Рестон, мовляв, Москва безоглядно провадить свою політику, але в ім’я... оборони своїх границь! Лише не подав — від кого? Брутальний, звірячий напад, коли озвірілі москвики винищують цілі села афганістанців, той журналіст називає „обороною границь”.

Треба ствердити, що є ще багато американців, які в загальному не здають собі справи з імперіалістичних зазіхань московських горлопірів.

Так було у минулому, так і зараз ми спостерігаємо, напр. метушно навколо програми дозброння Америки. Навіть католицькі епископи хочуть перевищити усіх пацифістів своїми мильними потягненнями.

Ще недавно на бенкеті в честь президента Сомалії Брежнєв відверто заявив, що Советсь-

ССР і МАФІЯ

Ньюоркська щоденна газета „Волл Стріт Джорнал”, яка має великий вплив на формування політичної думки у відповідальних колах Америки, подала в числі з 18 листопада м. р. статтю Ірвінга Кристола про Советський Союз.

Автор, професор Вищої школи бізнесу при Ньюоркському університеті, стверджує, що, щоб зрозуміти, що таке ССР, — „треба подивитися кінофільму „Гадфтер”, про мафію.

Проф. Кристол стверджує, що годі чекати від ССР змін як внутрішньої, так і зовнішньої політики, бо та імперія дійшла до високої ступені кризи, а нею керують бюрократи, комунисти, шовіністи. ССР дуже озброєний, стверджує він, однак на Заході дотепер ще не провадиться політика, щоб спробувати, яка насправді є сила в Советському Союзі, адже ССР дойшов до найвищої стадії кризи господарської й ідеологічної.

У щоденнику зазначено, що за останні 50 років у ССР не вийшло ні однієї поважнішої книжки на тему марксизму-ленінізму. Це тому, пояснює проф. Кристол, що в те „вчення” вже ніхто не вірить, і лише на Заході ще трамляються найвищі особи.

кий Союз, себто Москва, змагає до заволодіння „двох скарбами світу”, а саме — нафтовими джерелами на Близькому і Середньому Сході, і мінералами у Полудневій Африці.

Про Африку вже була загадка: там діє Африканський Корпус, там вже воюють і московські бойди, деяких взяли у полон війська Полудневої Африки.

Сон-мрію про нафтові поля рішився цар Брежнєв перемінити у дійсність, напавши по зуби озброєною армією на Афганістан. Однак, грубо помилився пролетарський вожака! Вже ось стукне три роки, як запороли московські опричники об афганістанський „пень” і не можуть „ребята” піти „вперсьод”. Брежнєвське ЦК КПСС промахнулося: Москва аж ніяк не сподівалася рішучого спротиву цього світу, а ще більше самого Афганістану.

Ми чули і зараз чуємо: „Давай назад” з Афганістану. Це дерло кишкі ще живому Брежнєву, і буде дерти новому цареві Андропову.

Тут ще треба згадати тих усіх „спомагачів” Москви, які може і безінтересово, але безупину підпомагають „святій Раїші”. Так було з нападом на Чехо-Словаччину, так було з Афганістаном. Під час нападу московських поліцій на Чехо-Словаччину 1968 р. Брежнєва представили, як невинну овечку, а всю воєнну вахканалію приписали „хахлові з Києва” — Шелестові. Також у Афганістані ріжношерсті пацифісти не дармували, допомагаючи Москві.

Все ж таки „гуманісти” московські, на чолі з вожакою Брежнєвим, дістали цілком заслужений полічник: у ООН аж 104 держави засудили бандитський напад Москви на Афганістан. По нападі Москви на Афганістан в amer. пресі була цікава замітка під наголовком... „Хто наказав інвазію на Афганістан”? Мовляв, не Брежнєв, не Косигін — вони не давали наказу московським полчищам починати інвазію на Афганістан... Популярні т. зв. „советологи” вигадали „плітку”, що без Брежнєва — вирішили інвазію. Рішала „тройка”: Андрій Кириченко, Дімітрій Устінов, Андрей Громико і, як причепа, ще й Михаїл Су-

слов. Так „специ” вичищували плями на червоній мантії Брежнєва, який явно-славно проголосив світові, що Москва мусить опанувати джерела нафти і мінеральні скарби в Африці!

Не діждався вожака Брежнєв словнення вікових мрій-задумів московських батюшків царів. Ту мрію-заповіт передав своєму наслідникові Юрієві Першому Андропову, який так прецизно, як ще жодний його попередник, проголосився московським царем. Прямо як із годинником у руці, пішла вся „тьохніка” перебрання влади. Хто був потурбований, хто був відсунений, ніхто не знає, навіть „специ” нічого не пронюхали, бож і не все можна пронюхати. Все було, здається, наперед домовлено в Кремлі.

*****
Марко Бослав

ОДИН ІЗ ЕПІЗОДІВ

**У темряві брехні Народ закутий блудить,
Храми отруті їддо гада. Гниль і жах!
Парад, іронія гидка — кремлівські суди!
А на пустих, зарослих бур'яном, полях,**

**Як і колись, гайдук сердитий гордо ходить
І косим оком клятий водить, береже,
Щоб десь мале, голоднєс дитя без роду
Не підняло із ниви колосочек. Людожер
Тут володар!**

12.11.1949 р.

(Поет-Герой загинув у лавах УПА — рік смерти невідомий, це один із останніх його творів).

ВІД РЕДАКЦІЇ: Цей вірш написав поет-упівець Марко Бослав у кінці 1949 року, коли в повоєнних роках Москва особливо виморювала голodom українське населення, щоб так приборкати його волелюбний дух. Цей засіб, у ще жахливіший формі, застосував московсько-большевицький окупант України в 1933 році. Але нехай ворог України і світу знає, що навіть голodom України і її стремлінь до волі-одержавності не умертвити!

Є різні голоси про вступлення на московський престіл нового червоного царя Андропова. Декому навіть посеред нас дивно, що це якраз Андропов захопив усе у свої руки, мовляв, ще ні один з поліційної верхушки (КГБ) такого не втяв. А вони ж усі, верхушки — вислужені кагебісти високих ранг! Брежнєв, як генерал, але не військовий, очоливав пекельну машину СМЕРШ у 2-їй світовій війні — щось ще гірше за усі кагебівські чи інші формациї. Андропов перегнав їх усіх, але кінь чотири ноги мас, а таки зашпортується.

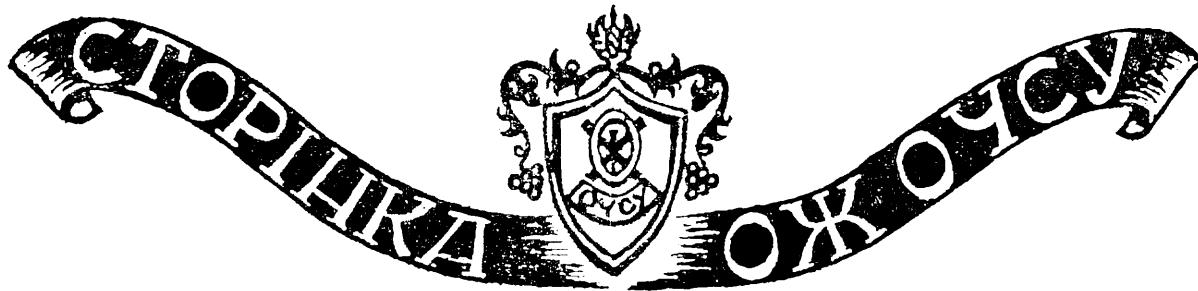
Одно можна сказати: якщо Захід, а Америка зокрема, підуть на облудний гачок нової детанти, про що вже об’явив новий московський цар Андропов, то справді вікові мрії-сні батюшок царів можна буде поволі здійснювати, доки не повстануть поневолені народи в СССР. А покищо Москва стримується. Наприклад, віце-президент Буш, який відбув поїздку по Африці, ясно поставив справу незалежності Намібії. Він сказав: „Ми розуміємо шлях до здобуття незалежності Намібією, звільнення Анголи від чужих військ, та віддалення південноафриканських сил від Анголі”. Які чужі війська є в Анголі? Перші — кубинці, а також всякої масти партізани, навіть московські „ребята”. Той увесь хлам-зброд повинен вийти з Анголі, а також взагалі з Африки.

Отож, московські „апетити” на африканські мінерали-скарби можуть знову запороти об якийсь „африканський” пень, хоча новоспечений московський цар заявляє, що не думає „робити жодних попередніх концесій”.

Однак, ми бачимо, що Америка під проводом През. Регена починає цілком інший, реальніший підхід до розв’язки міждержавних справ, і для цього посилено збройиться.

А. В. Б.

*****
**ЧЕТВЕРТОГО ЧЕРВНЯ 1983 РВ — ВСІ НА ВСЕУКРАЇНСЬКУ МАНІФЕСТАЦІЮ В НЮЙОРКУ, ПРИСВЯЧЕНУ ПАМ’ЯТІ
МІЛІОНІВ БЕЗНЕВИННИХ
УКРАЇНСЬКИХ ЖЕРТВ, ЯКІ ЗАГИНУЛИ
В УКРАЇНІ У ВИСЛІДІ ЗАПЛЯНОВАНОГО
РОСІЄЮ ГОЛОДОМОРУ В 1933 РОЦІ!**

Зена Матла-Рихтицька

З ДІЯЛЬНОСТИ ОЖ ОЧСУ – ВІДДІЛ ЧІКАГО

Від лютого 1982 року, цебто Загальних Зборів ОЖ ОЧСУ, Відділ Чікаго, наша одинока місцева політична жіноча організація продовжувала свою відповідальну працю. У великий час 1982 року член культ-освітньої референтури Марія Брама взяла участь у півгодинному інтерв'ю льокальної телевізійної програми про українські великовідні традиції, як також практичне виконання українських писанок. Ця програма не тільки спричинилася до розповсюдження українських великовідніх традицій, але рівноож до пропаганди української справи.

21 серпня 1982 року, заходами ОЖ ОЧСУ, Відділ Чікаго, відбулися в першу річницю смерти нашої дорогої членкині та голови Головної Управи ОЖ ОЧСУ, сл. п. Уляни Целевич-Стецюк, поминальні відправи в Соборі свв. Володимира і Ольги та опісля жалібний сніданок. На цьому сніданку, в якому брали участь, окрім членкинъ Відділу ОЖ ОЧСУ в Чікаго, о. мітрат Маріян Бутринський, парох Собору свв. Володимира і Ольги, дир. Володимир Мазур, президент Української Народної Помочі, віце-президент Централі УККА та містоголова Головної Управи ООЧСУ, проф. Симон Вожаківський, екзекутивний містоголова Головної Управи ООЧСУ, відомий український історик, дописувач і публіцист, Теодор Олещук — член Крайової Управи СУМ, д-р Мирослав Харкевич — голова УККА, Відділ Ілліной, голова Української Станції Приятелів Антиболішевицького Бльоку Народів в Америці, Відділу

Чікаго, та голова ПАБНА, (інтернаціонального Відділу Чікаго, інж. Степан Голяш — голова Т-ва Колишніх Вояків УПА, Богдан Мороз — головний контролер Української Народної Помочі, як також представники льокальних організацій Українського Визвольного Фронту, а саме 8-го Відділу ООЧСУ, Осередку СУМ ім. М. Павлушкова та подруги з ОЖ ОЧСУ — Відділ Палатайн. Присутніх зворушили своїми теплими словами о. мітрат Маріян Бутринський, супруг покійної мітрап Андрій Стецюк, голова ОЖ ОЧСУ — Відділ Чікаго Ольга Федак та декламацію поезії, присвяченої нашій дорогій Уляні, культ-освітня референтка ОЖ ОЧСУ — Відділ Чікаго, Галина Загородна. Уляна є завжди з нами духом.

9 жовтня 1982 року ОЖ ОЧСУ та 8-ий Відділ ООЧСУ влаштували свої вже традиційні „Обжинки”, які відкрила голова ОЖ ОЧСУ, Відділ у Чікаго, Ольга Федак, привітавши гостей. Інсценізація авторства Степана Любомирського, під назвою „Повстанські Обжинки”, була присвячена нашим славним воїнам УПА в їхнє 40-річчя. В інсценізації брали участь члени 8-го Відділу ООЧСУ, члени ПАБНА, Відділ Чікаго, та члени Осередку СУМ ім. М. Павлушкова, а саме Марійка Дрозд, Вікторія Мазур, Юлія Хім'як, Марійка Косач, Марійка Гулик, Христина Рачкевич, Ярослав Конол, Тарас Сорока, Михайло Косач, Роман Панчишин, Степан Тимчина, Тиміш Роздольський і Марко Рачкевич, технічне оформлення Іван Шелева і

Степан Пилипович. Опісля Ольга Федак, разом із головою 8-го Відділу ОЧСУ Дмитром Багрієм, прийняли від молодих красунь інсценізації символи нашого традиційного урожаю. Члени господарської референтури під керівництвом Анни Дрозд приготували та подали смачну вечерю. Програму вів дуже вдало д-р Павло Надзієвич. Гості забавлялися до самого ранку під звуки оркестри „Водограй“. Як і в минулі роки, наші традиційні „Обжинки“ 1982 року увінчалися великим успіхом.

ОЖ ОЧСУ — Відділ Чікаго, як кожного року, так і 13-го та 14-го листопада 1982 взяло участь з виставкою та традиційним буфетом на Чікагському Інтернаціональному Фестивалі. Виставка була поділена на дві частини, а саме різдвяну частину з ялинкою, столом з українськими традиційними різдвяними стравами, українським вертепом та експонатами мистецької кераміки Галини Загородної, та станком із писанками Марії Брами та інкрустаціями Даміана Стельмаха; цього року він захопив відвідувачів копією-мініятюрою української церкви в Люрді, Франція, виконаною справді дуже по-мистецькому і прецизно. 14-го листопада на головній фестивальній сцені зачарували глядачів своїми виступами танцювальний ансамбль Осередку СУМ ім. М. Павлушкова „Україна“ та учні Шкіл Українського Балету „Водограй“, „Крилаті“ і „Веселка“, під керівництвом хореографа Євгена Літвінова, конферансье Юлія Хім'як. Чікагські телевізійні програми передали фрагменти із української мистецької виставки, нашого буфету та уривки із українських танцювальних виступів. Загальна думка була, що із усіх національностей українські виставка та виступи були найкращі. Згідно із статистикою, цьогорічний Фестиваль відвідало понад два мільйони людей.

З ініціативи Ольги Федак, голови, Лесі Павлишин, місто-голови, Надії Стельмах, секретарки, та Галини Загородної, культ-освітньої референтки, 28-го листопада 1982 року Управа Відділу влаштувала бенкет із нагоди 15-річчя ОЖ ОЧСУ — Відділ Чікаго для членкін Відділу та заслужених для Відділу гостей, якими були: проф. Соломея Кавка, панове Павло Дзвінник, Микола Ольховий, Іван Дрозд, Іван

Алла Коссовська

ІЗ ШПИТАЛЬНОГО ВІКНА

*З мого вікна, у шпиталі,
Нью-Йорк мов казка!
У хмародера на шпилі
Зоря, як Божа ласка.
Вона підморгнує мені,
Немов ми в змові,
А на землі вогні, вогні,
Все кольорові.
Яка краса! Усе горить,
Живе, пливе в незнане,
І мариться, немов бринить
В повітрі звук органа.
І знову я люблю тебе,
Химере місто,
І вірю: горе проміне,
І в серці гисто.
Ця ніг заховує в собі
І бруд, і злогин,
А я у радісні вогні
Все ж вірить хогу!*

Нью-Йорк, 1982 р.

Галамай, Михайло Воробець, Юрій Верещак, Захарій Колодій та Любомир Рихтицький. Бенкет відкрила дуже дотепною промовою голова Ольга Федак, а про перебіг праці Відділу виголосила доповідь культ-освітня референтка Галина Загородна. Вишуканим стравам та тортом не було кінця. Всі учасники дуже приємно забавилися та приобіцяли ще більше докласти сил до дальнього успіху ОЖ ОЧСУ — Відділ Чікаго.

Ми маємо далекосяжні пляни на зимовий сезон 1982-1983, про успіхи і — може — неуспіхи напишемо пізніше. Наразі бажаємо всім нашим подругам, друзям і приятелям щасливого 1983 року і запалу до дальшої праці!

**С п'ять частин світу, але найважливішою
є шоста — це ПРЕСА.**

Наполеон

**РЕЗОЛЮЦІЇ З РІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ОЧСУ АМЕРИКИ**

1. *Ми, гляни Об'єднання Жіночої Оборони Чотирьох Свобод України, зібрані на Рігній Конференції в дніях 20-21-го листопада 1982-го р. в Нью-Йорку, щиро вітаємо нескорений, воюючий Український Народ в Україні та у вільному світі.*
2. *Вітаємо Блаженнішого Патріярха і Кардинала УПКЦ Кир Йосифа, владиціх Ієрархів Католицької, Православної і Євангелицької церков. Шлемо щирій привіт для нам дорогих: Прим'єра Українського Уряду в екзилі, достойного Ярослава Стецька, дружини міграції Слави Стецько, як рівнож шлемо наші дружній привіт глянам Проводу Організації Визвольного Фронту.*
3. *Рішуге заявляємо, що дальнє будемо стояти на позиціях, які визнагила основниця нашої Організації сл. п. Уляна Целевиг-Стечюк, а її ідеї будуть вказувати нам шлях у майбутній праці.*
4. *Ціллю і змістом нашої праці є нести моральну і матеріальну допомогу Воюючій Україні з вірою, що день її визволення наближається.*
5. *Закликаємо всю українську спільноту у вільному світі вклюгитись у відзначення 50-тої річниці голодової облоги України, а зокрема, зобов'язуємо наше зорганізоване жіночтво взяти масову участь у Красій Маніфестації, щоб гідно заманіфесувати перед світом штурмно створену трагедію Українського Народу. Таким гинюч здемаскуємо правдиве лицце Москви і насвітлимо антигуманну дійсність російського імперіалізму. Цю нагоду треба належно використати і тим змобілізувати опінію світу.*
6. *Стверджуємо, що наша участь в інформативних акціях на терені Америки як і за її межами на міжнародних Конференціях є конегно потрібна.*
7. *Будемо посилювати акції оборони Юрія*

Шухевича і всіх політичних в'язнів.

8. *Морально підтримуємо визвольні змагання народів, поневолених Росією.*
9. *Гостро засуджуємо всякі спроби і провокаційні контакти з окупантами України, як рівнож із його висланнями, які є шкідливі справам визволення нашої поневоленої Батьківщини.*

Резолюція Комісія:

С. Куліш, Д. Степаняк, Д. Процик, Д. Кульгіцька, С. Радьо.

ПРО „МАКАБРИЧНЕ ПОЧУТТЯ ГУМОРУ”

Під таким наголовком „Свобода” УНСоюзу ч. 234/1982 помістила заяву редактора дитячого журналу „Веселка” — у відповідь на репліку п-ї Надії Наум під наг. „Невесела „Веселка”.

П-ї Наум стверджувала, що у „Веселці” наявіть у 40-ліття УПА не було до того часу публікації творів, присвячених героїчній УПА. Вона також стверджувала, що в журналі для дітей є аж забагато котиків і півничків, але немає нічого з матеріалів, із яких дитина за кордоном довідалася б про те, як живуть діти в окупованій Україні, як їх примусово російщать, як батьки стоять у чергу по харчі тощо. Тому авторка і назвала свою репліку — „Невесела „Веселка”, бо і дійсно, сумно стає, коли подумаєш: хто ж, як не „Веселка”, має розповісти закордонним українським дітям правду про Нескорену Україну?

Редактор „Веселки” у відповідь — без відповіді — вдався до демагогії, мовляв, як можна розвеселити читачів, поміщуючи матеріали про УПА.

Ідеться не про „розвеселити”, а про те, що Редакція „Веселки” повинна мати відчуття національного обов’язку супроти закордонних українських дітей і подавати для них матеріали не лише про півників та котиків, а і в доступній для дитини формі — правду про сучасне лихоліття України. „Невесела „Веселка”, бо сумно стає на душі, коли подумати про таке національно-патріотичне виховання доросту за межами України. Ред.

О. Черниш

Свідок голоду 1933 р.

ЗЛОЧИН, ЯКИЙ НЕ МОЖНА ЗАБУТИ

У 1983 році приходить 50-та річниця початку великого голоду на Україні в 1933 році. Річниця найбільш жорстокого, брутального злочину, заподіяного комуністичною Москвою українському народові, як кари за спротив окупантові.

У 1932 році зовсім добрий врожай збіжжя був пограбований в селян збільшеними хлібозаготівлями. Пізніше, вже восени, комсомольські бригади ходили по хатах і знову, на рахунок хлібозаготівель — забирали в людей рештки зерна, не лишаючи навіть на прохарчування родини, при чому перекопували долівки й руйнували печі, шукаючи в них захованого збіжжя. Далі почали забирати картоплю, капусту, буряки, навіть квасолю чи горох, отже — все, що можна було істи, й нарешті, закидаючи невиконання пляну хлібозадачі, забирали в пограбованого, обдертого селянина останню сорочку.

Тому вже на початку зими 1932-33 року над Україною підвелася на цілій зрист страшна, кістлява примара голодової смерті. Вона ступала владним кроком через села й міста нашої батьківщини, стискала людей залиzoю рукою голоду, залишаючи за собою покоси людських жертв, сіючи жах в серцях ще живих. Я жила в м. Умані.

Жах панував навколо. Так наші села, про які писав Т. Шевченко „...село і серце одпочине, неначе пысанка село”... ті чудові українські села, в зимі 1933 року виглядали мов цвинтаріща; у багатьох з них вимерли майже всі люди.

Ось спогад очевидця, який прийшов із міста Умані на Київщині до сусіднього села, відвідати своїх приятелів:

... „Був сонячний, морозний день. Я йшов селом, в якому панувала якась дивна тиша — на вулицях було безлюдно, не було нікого біля обмерзлих криниць, з комінів хат не йшов дим, ніде не було чути ані одного людського

голосу, а стежки до хат були засипані снігом. Так ніби я йшов не селом, а кладовищем. В моїй душі ворухнулась тривога — що це, де ж люди? Я підійшов і заглянув у вікно однієї хати: на полу лежав набряклив труп жінки, з печі звисали босі ноги другого трупа — чоловіка, спухлі, мов дві колоди. Мені потемніло в очах — може ... це мені привиділось? Я швидко підійшов до вікна другої хати й побачив — на ліжку лежала жінка: скорочений труп пригорнув до себе висохлими руками двоє мертвих дітей ... Я здригнувся від жаху — невже тут нема вже нікого живого? Я побіг від хати до хати, од вікна до вікна, — всюди трупи й трупи, одні спухлі, інші висохлі, зі скорченими руками й ногами, з застиглим поглядом широко розкритих очей, трупи чоловіків, жінок, немовлят... Я стояв і безрадно оглядався довкола — даремно! Я був сам один на цьому цвинтарі непохованних покійників!.. І, похиливши голову, я поволі пішов зі села, несучи в серці пекучий жаль...”

Але були села, в яких всі люди не вимерли. І з тих сіл нещасні, опухлі, напівживі, повзли вони дорогами до найближчого міста, сподіваючись дістати хоч дрібку якихнебудь харчів. Вони падали і вмирали на дорогах, на вулицях міст, на хідниках під дверима розподільніків — крамниць, повних харчових продуктів для військових і партійців, конаючи, простиагали руки з благанням: „Дайте”...

Але жінки червоних командирів, різних, переважно насланих із Росії, політруків та партійних поспілак, виносячи з тих розподільніків повні кошики всяких харчів, з нехіттою відвертали голови від простягнених рук і з поспіхом оминали вмираючих на хідниках. І нещасні так і застигали з простягненими руками, з останнім благанням на устах: „Істи”... Але їх не було кому почути, подати хоч би якусь поміч. Бо мешканці міст (українці) —

робітники, дрібні урядовці (не партійні, не активісти), самі ледве животіли на голодових приділах хліба, навіть не хліба, а кукурудзяної мамаліги (400 грамів на родину з 5-и осіб), яку діставав тільки працюючий в родині.

І нарешті, як жахливий вислід невблаганого, лютого голоду, в січні й лютому 1933 р. стали траплятися випадки, коли напівзожеволілі від голоду люди почали живитися трупами померлих з голоду покійників. І знову розповідає очевидець:

„В однієї вдови в Умани замешкав селянин з жінкою (втекла з села, щоб не йти до колгоспу). В лютому 1933 року жінка померла з голоду. Чоловік виніс на руках її скорченого трупа, поклав на сани (де вже лежала лопата) й поїхав на цвинтар. Мороз був лютий і скігну по коліна. Через кілька тижнів помер і той селянин. І тоді господиня хати, вдова з трьома дітьми, не маючи більше сил дивитися, як вони коали з голоду, сама напівзожеволіла з голодової муки, почала різати тіло того чоловіка, варила, годувала дітей і їла сама. Випадково довідалась про те міліція, вдову з дітьми забрали і слід по ній загинув. Хата її залишилась пусткою і ніхто не хотів там мешкати”...

У багатьох селах навколо нашого міста вимерли майже всі мешканці. Найближчі села: село Городецьке (3 км. від Умані), с. Війтівка (5 км.), с. Полянецьке (4 км.), с. Кочубіївка (6 км.), с. Пеківськ (7 км.) та інші, дальші села Уманського району. Не можу сьогодні точно сказати, в котрому саме селі вимерли всі, бо 50 років то завеликий шматок часу. Наприклад, гам'ятаю, що в одному селі, де було 7000 душ, залишилось живих 40, але навін того села не можу пригадати. Отже в моєму спогаді стверджую, що в тих селах вимерло населення на 85-90% — на самій Київщині — вужчий батьківщині Кобзаря.

По містах на вулицях кожного дня можна було бачити людські трупи й тому міська управа робила „чистку” — щодня висилала робітників, які їздили по вулицях санями, збирали трупи, кидали на сани й вивозили за місто, десь до одної спільнії ями. І тіла тих мучеників були засипугані мерзлою землею,

без молитви і без хреста, так ніби то були якісь дики звірі, а не християнські душі. Застигала кров у жилах людей, які, йдучи вулицями міста, зустрічали такі сани навантажені трупами, ледве прикриті зверху брезентом, з-під якого висіли руки й ноги, не раз зовсім маленькі, дитячі... Бо ніхто не був певний, що витримає, що його не чекає такий самий страшний кінець, такий самий „похорон”...

Отак ішла в 1933 році жахлива голодова смерть через міста й села України — найбагатшої землі, житниці цілої Європи, залишаючи за собою мільйони жертв. Голодова смерть, як найбільш нелюдяній, нечуваний в світі за сіб лютого московського окупанта, підкорити й зламати вільноподібний український народ! У висліді — 7 мільйонів УКРАЇНЦІВ було замордовано голодом! Чи зможуть українці той жахливий злочин своєму ворогові колинебудь забути?

ЗРІСТ ЗЛОЧИННОСТИ

Попирення злочинності серед молоді помітне нині майже у всьому світі. На науковій конференції лікарів-психіяtrів і дитячих недуг у Нью-Йорку головний державний лікар-хірург д-р Еверет Круп ствердив, що злочинність серед американської молоді зростає з 1960-го року.

Він заявив, що „причини наростання злочинності серед молоді різні, а між ними багато телевізійних програм і нових кінофільмів, бо американська дитина до 18-го року життя бачить тепер кругло 18000 убивств на екранах”. Таке привичання з дитинства до насильств і вбивств згодом призводить до того, що відбрання у когось життя не викликає вже ніякого враження. Злочинності сприяють також: розклад родинного життя, наркотики, алкоголь і не раз психічна самотність дитини.

—————
ВІДЗНАЧАЮЧИ 40-ЛІТНЯ СТВОРЕННЯ
АБН, ПЕРЕДАЙМО І НАШУ ЛЕПТУ НА
ДІЯЛЬНІСТЬ АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКОГО
БЛЬОКУ НАРОДІВ В ІМ'Я ПРИШВИД-
ЧЕННЯ ВОЛІ УКРАЇНИ НА ІНШИХ
ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ!

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

Проф. І. Лезадний

ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КОМПОЗИТОР

У 140-ЛІТНЯ НАРОДЖЕННЯ І 70-ЛІТНЯ СМЕРТИ МИКОЛАЇ ЛІСЕНКА

Своєю творчістю Микола Лисенко відіграв епохальну роль в історії української музики. Спадщина його залишилась безсмертною. Його оперові твори виставляються в театрах на рідних землях, а пісні в його гармонізації, сольові партії, різні музичні твори виконуються на Україні і в цілому світі на концертах і академіях. Їх захоплено слухають і чужинці.

Композитор, диригент, педагог, основоположник національної музичної школи, фольклорист, етнограф, збирач і гармонізатор народніх пісень, піяніст, організатор хорових колективів і громадський діяч Лисенко незрівняно розвинув і злагатив різноманітні ділянки української музики. Його концерти народніх пісень, супроводжувані незмінним успіхом, сприяли великій популяризації української пісні, її мельодії і незрівняної краси.

Нащадок стародавнього козацького роду, прадід композитора за бойові заслуги в часі великої визвольної війни Богдана Хмельницького був зачленений до козацької старшини і одержав великі земельні посіlostі на Полтавщині. Там, у селі Гриньках Кременчуцького повіту народився 22 березня 1842 року Микола Лисенко.

З юніх років виявив він видатні здібності в музиці, маючи 9 років писав самостійні музичні твори, під час гімназіальних студій поруч з загальноосвітніми предметами вивчав музику, зокрема творчість Бетховена, Моцарта, Шопена, Ліста, Шумана. Разом зі своїм приятелем Михайлом Старицьким, майбутнім поетом і драматургом, Лисенко перечитує твори класиків української літератури Шевченка, Котляревського, Куліша, Марка Вовчка і вже тоді починає записувати народні пісні та складати для них музичний супровід.

Закінчивши в 1859 році з медалею гімназію, Лисенко вступає на факультет природничих на-

ук Харківського університету, а через рік переходить до Київського університету. В Києві знайомиться він з членами Київської громади, приятелює з Володимиром Антоновичем і Тадеєм Рильським, які сприяють поширенню його національно-політичного світогляду.

Разом зі Старицьким Лисенко починає працю над оперою „Гаркуша” в 1864 році, організують у Києві концерт, на якому у вигляді протесту проти заборони української мови міністром Валуєвим, українські пісні виконувались на французькій мові.

В 1865 році Лисенко закінчує Київський університет, але його любов до музики змушує віддатись справі вдосконалення своєї музичної освіти. Він іде до Німеччини і в 1867-1869 роках проходить курс Лайпцигської консерваторії по класу фортепіано у проф. Райнеке і Енцля, теорію музики — під керівництвом Павля і Ріхтера.

Чехи запрошують Лисенка до Праги, де він на великому концерті грає на фортепіані українські народні пісні. На замовлення українців з Галичини, Лисенко пише для них музику до „Заповіту” Шевченка.

В 1872 році Лисенко пише музику до оперети „Чорноморці”.

Тоді ж композитор задумує цілий ряд оперетих творів. У 1874 році він здійснює першу редакцію опери „Різдвяна ніч” за одноіменною повістю Гоголя і вона з великим успіхом виставляється в Києві.

В 1874-1876 році Лисенко далі вдосконалюється в музичній ділянці в Петербурзькій консерваторії у класі інструментування під керівництвом Римського-Корсакова. Успіх опери „Різдвяна ніч” спонукає Лисенка зробити другу редакцію цієї опери, поширивши її і в такому збільшенному вигляді вона йде в Харкові в 1882 році. Також у Харкові в 1885 році вперше

виставляється чергова опера Лисенка „Утоплена” також за Гоголем, з винятково гарною хоровою піснею „Туман хвилями лягас”. В 1889 році в Одесі вперше ставиться „Наталка Полтавка” як опера з музикою Лисенка.

Для дітей Лисенко пише три опери: „Коза дереза” (1888), „Пан Коцький” (1891) — і „Зима і весна” (1892). Лібретто до майже всіх опер складає Старицький. Разом з ним Лисенко задумує створити героїчно-епічну оперу з історії України і обирають твір Гоголя „Тарас Бульба”. Старицький складає віршоване лібретто, а Лисенко музику. Як і попередні опери, цей твір будується на мотивах народньої пісні. У висліді багатолітньої праці в 1890 році було закінчено клавір, а роком пізніше — оркестрування. Але через великі сценічні труднощі здійснити поставу цієї опери за життя композитора не вдалось.

Ціле своє творче життя присвятив Лисенко також збиранню і гармонізації народніх пісень, яких він записав і переклав на ноти понад п'ятсот і видрукував у 7 збірниках.

Лисенко уклав також збірник танців і веснянок „Молодоші”, збірник обрядових пісень „Веснянки”, „Купальська справа”, „Колядки і щедрівки”, „Весілля”, передаючи в них усю красу і мельодійність цих творів українського фольклору.

Відбувши подорож в Карпати, Польщу і Сербію, Лисенко записував коломийки коло Сколього, польські і сербські пісні.

Цикль „Музика до „Кобзаря” містить 83 твори: канти для оркестри і хору „Б'ють пороги”, „Радуйся, ниво неполитая”, хорові твори „Гайдамаки”, „Іван Гус”, багато інших пісень, в яких виявив глибоке розуміння Шевченка і відчуття духу його поезії.

Писав теж Лисенко на слова Франка, зокрема його „Вічний революціонер”, також Лесі Українки, Щоголева, Самійленка, Старицького, Олеся, Гайне, Міцкевича.

В ділянці церковної музики скомпонував Лисенко молитву на слова Олександра Кониського „Боже Великий, Єдиний”, а також „Камо піду від лиця Твого, Господи”, молитву на мішаний хор „Пречистая Діво Маті”, що її видали в 1910 році в Жовкві Отці Василіяни.

З-понад ста інструментальних творів Лисенка найкращими є баркароля на слова Шевченка „Пливе човен”, „Сюїта”, соната, дві рапсодії, менует, гавот, вальс.

Лисенко ввесь час підтримував зв'язки з Галичиною і кілька разів їздив туди. Його приїзд у 1903 році з нагоди 35-ліття його творчої діяльності перетворився на тріумф і велике соборницьке свято. 7 грудня 1903 року ювілейні святкування відбулись у Львові, де композитора вітали композитор Анатоль Вахнянин і поет Богдан Лепкий. Ювілейні концерти з участю Лисенка відбулись також у Станиславові, Коломії і Чернівцях.

В 1904 році Лисенко відкрив музично-драматичну школу, в якій виховувались визначні представники музичного мистецтва і яка згодом перетворилася на Музично-Драматичний інститут ім. Лисенка. Протягом свого життя композитор створив багато хорових колективів, якими керував і спричинився до великої популяризації української народної пісні.

В останніх роках життя Лисенко написав ще два оперові твори: „Енеїда” (1911) за Котляревським як оперу-сатиру і „Ноктюрн” — оперу-мініатюру, яку скінчив напередодні своєї несподіваної смерти 6 листопада 1912 року.

Сумувала за Лисенком уся Україна. На похорон прибула делегація українців з Галичини та з усіх кінців Наддніпрянської України. Похорон перетворився на велику національно-політичну маніфестацію.

Пам'ять про Лисенка шанує весь український народ.

Будинок ч. 95 по Марійсько-Благовіщенській вулиці (тепер вулиця Саксаганського) в Києві, в якому останні 18 років свого життя прожив композитор, перетворений на будинок-музей Миколи Лисенка.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД — ЦЕ
ГОЛОВНА ЕКОНОМІЧНА ПІДПОРА ДЛЯ
ВЕЛИКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ПРАЦІ УКРАЇН-
СЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕ-
РИКИ.

З НОВИХ КНИЖОК

„ЧУЕШ, СУРМИ ГРАЮТЬ”

Цінний історичний спогад дав до скарбниці мемуарної літератури ХХ століття невідомий нам автор Володимир Артимів, який під час Другої світової війни брав участь у Похідній Групі Революційної ОУН і діяв із друзями над Дніпром, у районі Канева.

Чепурно видана у ньюйоркській модерній (офсетний набір і друк) друкарні „Мета” книжка під наг. „Чуєш, сурми грають” на 64 сторінках цікаво, з багатьма важливими деталями, розповідає про той героїчний і часто небезпечний похід на Наддніпрянщину українців-націоналістів-революціонерів, коли на них була скерована зброя і фашистівського, і комуністичного окупантів України. У своєму поході вони сприяли відродженню державницького духа серед мас народу. Автор стверджує, що навіть над Дніпром були під час війни райони „Вільної України”, куди не досягали ні Москва, ні Берлін.

На обкладинці книжки подано ще один важливий документ — фотопропідруку Маніфесту Проводу ОУН під керівництвом Степана Бандери, у якому, між ін., сказано: „Ми, українці, підносимо прапор нашої боротьби за свободу народів та людинин”.

Гарна мова і чіткий друж корисно вирізняють книжку „Чуєш, сурми грають” від деяких ін., нашвидку монтованих, еміграційних видань.

(л. п.).

„ІХАВ КОЗАК ЗА ДУНАЙ”

Славну українську пісню, на жаль, дуже рідко виконувану за кордоном, „Іхав козак за Дунай” опрацюував для флейти і гітари композитор Прегер.

Радіостанція „Нью-Йорк Таймс-у” (Дабль Ю Кю Ес Ар) передала 5 січня 1983 р. о 6:45 вечора, що пісню концерт у прекрасному виконанні закордонних музик. Не було згадано про українське походження пісні.

Віддайте Кесареві, що Кесареве, а що Боже — Богові.

Із вчення Ісуса Христа

ЮВІЛЕЙНА КНИГА ОСЕРЕДКУ СУМ-А ІМ. 30 ЧЕРВНЯ В ЙОНКЕРСІ

(Книжковий огляд д-ра Ол. Соколишини)

У 30-літті Осередку СУМ-А в Йонкерсі 1981 р. видають ювілейну книгу, яка на синій м'якій оправі має золотий напис БОГ І УКРАЇНА. Це гасло СУМ і Осередку Спілки Української Молоді ім. 30 червня в Йонкерсі, Нью-Йорк — ЗСА. На 288 сторінках є зібрана документація виховно-національної праці Осередку на протязі 30 років піра Дмитра Мотрука, відповідального редактора, як також мігр Романа Зварича, Луки Шморгая, педагога Марії Кіцюк, інж. Мих. Бурчака, Ігоря Зварича, Наталки Невмержицької, Романа Глушка (включаючи і привіти).

На звороті титульної сторінки поміщені два портрети: Степана Бандери — голови революційного Проводу ОУН, та Ярослава Стецька — голови Українського Державного Правління, автора Акту 30 червня 1940 р. у Львові про відновлення Української Держави, у сорокову річницю якого, як Патронови Осередка, присвячена ця книга. Після слова Луки Шморгая з 1952 р. слідують портрет Миколи Павлушкива — організатора і керівника СУМ в Україні у 1925-их роках, „Із Зверненням” Воюючої України до Української Молоді, привіти різних управ, списки померлих членів, портрети 17 колишніх голів і восьми співавторів книги.

По-англійськи про Осередок пише молода Наталка Невмержицька, а про „Перші кроки СУМА в Йонкерсі” пише другий голова Осередку, після Осипа Мороза, автор вступного слова Лука Шморгай. Марія Кіцюк дала собі труду написати про „Підсумки виховної праці”, про виховання сумівського юнацтва пише та про „Вінго”, інж. Мих. Бурчак, а про дружинників — Ігор Зварич. Друг Мотruk пише про Український Народний Дім у Йонкерсі та подає документальну „Хроніку Осередку СУМ-А ім. 30 червня в Йонкерсі”, із докладними датами, іменами та, що найважливіше — знимками. Є у книзі і про спорт — Р. Глушка, та ін. діяльність ювілейного Осередку.

На сторінках 209-288 містяться привіти.

“Інне видання!

Я виступаю проти намагання переконати нас, що провідною верствою Нації можуть бути Швейки — без внутрішньої дисципліни в собі, без Бога в своїм серці, без ясної мети, без гарячої віри, без одної доктрини, без національного Ідеалу.

Дмитро Донцов

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!
УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ ПЕВНІСТЬ

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSN.
936 N. Western Ave., Chicago, Ill. 60622
312-772-4500

ФІЛІЯ:

2166 Plum Grove Road, Rolling Meadows, Ill. 60008
312-991-9393

- В «Певності» Ви одержуєте найвищі відсотки на всіх родах ощадностей, нараховувані щоденно від дня вкладу до дня вибору й виплачувані квартально
- В «Певності» Ви одержуєте відсотки від відсотків.
- В «Певності» Ваші ощадності обезпечені Федерально Агенцією до суми 100 тисяч доларів.
- В «Певності» Ви можете відкрити пенсійні конта, т.зв. IRA і Keogh, чекові конта та користати з першою депозиту пенсійних чеків.
- В «Певності» є до Вашої диспозиції різного рода щадничі Сертифікати.
- В «Певності» є вогнетривалі скриньки для перевозування цінних речей.

ЩАДІТЬ І ПОЗИЧАЙТЕ В УКРАЇНСЬКІЙ ЩАДНИЦІ «ПЕВНІСТЬ» —
НАЙБІЛЬШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ФІНАНСОВІЙ УСТАНОВІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА СУМА**

В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ; УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВШИЙ КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ, ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки, вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ

Майно кожного вкладчика чи позичкодавця забезпечене.

Приймає ощадності і платить 7% дивіденди
Безплатне забезпечення ощадностей
Безплатне життєве забезпечення
до 2,000 дол.

Адреса:

**SUMA (YONKERS)
FEDERAL CREDIT UNION**
301 Palisade Ave. Yonkers, N.Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

**„БУДУЧНІСТЬ”
У ДЕТРОЙТІ**

СЛУЖИТЬ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГДНІМ КРЕДИТОМ. НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ, ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ (КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНИ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5½ % ДІВІДЕНДИ

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.
Ощадності забезпечені до всякої висоти.

Future Credit Union of Detroit
4641 Martin Ave., Detroit, Mich.
3011 Caniff, Hamtramck, Mich. 48212
Tel. 843-5411

Панько Незабудько

Контроверсійне перо

(Ф е й л е т о н)

Було собі та ѿ е досі перо. Не гусяге, не кагаге, не куряге, а таке, що ним пишеться по папері. І не золоте перо, ні плятинове, ні срібне, а звичайне. Але дуже воно контроверсійне, не своєю формою ги якістю матеріалу, а тим, що воно потрапить написати на папері. Воно не лише дуже контроверсійні думки зафіксовує на папері, але ѿ напастливу писанину на людей і організації, яких воно не любить, з якими не погоджується, яких ненавидить, а гастроном виписує таке, що ні приший, ні прилагай — великі нісенітниці.

Що не писало б те контроверсійне перо, то завжди своє вістря звертає проти зненавиджених ним націоналістів і визвольно-фронтівців, потрібно це ги ні. Перо „думає”, що так буде по-демократичному...

Дуже не по нутрі йому ідея української революційної боротьби за незалежність України. Завжди воно цю ідею і її носіїв старається скритикувати, огорнити, оклеймити, осміяти, непристойно назвати. Що не зробили б націоналісти, все для нього не так, помилково, погано і повсякгас воно в його опінії являються „примітивами”. Натомість революційні палестинці висвітлюються в найкращих барвах. І ні разу воно не скритикувало їх, навіть за союзник з Москвою, що збросю і терором стараються зреалізувати їхню ідею, не назвало їх примітивами. Над усе не любить це перо безкомпромісової постави українських самостійників проти поневолювання України і його наських служак. От, коли б вони так примирились, може б і знайшло це перо слово признання для них.

Коли відомий наш хлопгина не захотів вертатись з батьками на „родину” і рішив лишитися в Америці наперекір волі його батька й домаганню советських урядових гинників, то перо це шкрябнуло дурнищо-дурниць, що, мовляв,

коли б хлопгисько вернувся до Ессесерії, то там він вийшов бы в люди, а тут, в Америці, мовляв, зледаще, пропаде...

Про польських „солідаристів” це перо накважило, що вони не більш і не менш, а національні шкідники, натомість про Ярузельського, що він мудра людина і національний патріот!

Для нього, як згадано вже, безкомпромісова поставка українських самостійників — це „примітивізм” і глупота, а наша реалітетиця, партократиця — велика політика; визвольно-фронтівці — руйники, а всякі удеери і „захисники правопорядку” — великі національні будівніці.

За довгі роки своєї писанини це перо багатобагато натворило різних „сто ворст до небес” та мішків „греганої вовни”. А належить воно не якому-будь смертному, безтитульному писарині, а докторові. Вгена голова, не сігко ги половово набита. Розуму в ній — хог відбавляй. Каши також. Коли б так до цієї каши хог трішки масла ги бодай олії, та, баг — бракує!

НОВИЙ ШЕФ КГБ У ССР

Після Ю. Андропова, сучасного генсека КПСС, та після В. Федорчука, який був шефом КГБ лише 7 місяців, найголовнішим кагебістом став тепер Віктор Чебріков.

Призначено Федорчука міністром внутрішніх справ ССР — для ще стисливого нагляду над під владними Москви громадянами і народами. ССР перетворюється у поліційну імперію типу гітлерівської, бо всі важливі пости для контролю населення зайняли кагебісти.

НАЙДАВНІШІ ПОСЕЛЕНЦІ

Київська „Літературна Україна” в ч.6/1982 подала згадку про розкопки археолога В. Хвойка на території Києва наприкінці минулого століття, особливо на Подолі (поблизу Дніпра). Виявлене ним Кирилівська стоянка показала, що люди жили на території сучасного Києва щонайменше 15-20 тисяч років тому.

„Літературна Україна” писала, що „місце Кирилівської стоянки — визначна пам'ятка історії та природи нашої столиці, потребує належного впорядкування. Сьогодні ж там — автобаза”.

Це було написано 11 лютого 1982 р., себто рік тому. Туристи, які побували нещодавно в Києві, стверджують, що й нині територія безцінної Кирилівської стоянки, де були знайдені в глибу землі кістки мамута та ін., а також знаряддя людини, — зайнята під автобазу: там направляють московські „Волги”...